

El biaix de gènere a la indústria del Baix Llobregat

Darrerament la Fàbrica Digital dedicava un [monogràfic](#) a la situació de les dones en el sector industrial de Catalunya destacant el biaix de gènere en el sector; l'evolució del paper de les dones al sector industrial (feminització de determinades tasques) o les experiències femenines en primera persona.

Inspirats per aquest monogràfic, l'Observatori comarcal realitza una primera fotografia, amb les dades disponibles d'afiliacions i llocs de treball a nivell comarcal, respecte la situació de les dones al sector industrial del Baix Llobregat.

Dades a destacar

- **Les dones representen el 48,2%** del total de persones ocupades que viuen al Baix Llobregat.
- Tanmateix, tant **a la indústria (29,1%)** com a l'agricultura (18,4%) i la construcció (13,6%) el seu pes es troba clarament infrarepresentat, de manera que hi ha una **clara masculinització** d'aquests sectors. Només als serveis hi ha una major presència de dones que d'homes (54,2%).
- **En la darrera dècada (2012-2022), la bretxa de gènere a la indústria ha tendit a reduir-se** sensiblement gràcies a un major creixement de l'ocupació industrial femenina que masculina. Les dones han passat de ser el 27,6% a representar el 29,1% de la població ocupada en el sector industrial resident al Baix Llobregat
- En general al Baix Llobregat, **les dones pateixen menors nivells d'autocontenció** i, per tant, tendeixen a ser més dependents dels mercats laborals d'altres comarques **a excepció del sector industrial on la situació es reverteix**.
- El dèficit de llocs de treball localitzats a la comarca del sector industrial en relació a la població ocupada resident és inferior entre les dones (-3,3%) que entre els homes (-9,4%).
- **La principal causa de la reducció de la bretxa de gènere a la indústria en els darrers anys ha estat pel millor comportament dels sectors industrials més feminitzats que són les indústries químiques i farmacèutiques.**
- **La presència de dones és més elevada a les indústries del tèxtil i la confecció, la fabricació de productes químics i farmacèutics i la producció d'aliments, mentre que està clarament infrarepresentada al sector del metall, la fusta, la gestió de residus, etc.**

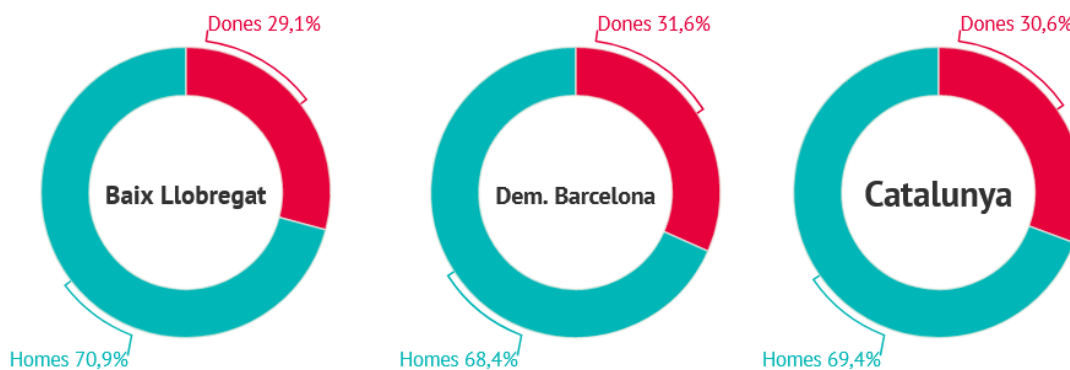
Índex de continguts

A quins sectors treballen els homes i les dones que viuen al Baix Llobregat?	2
Quina relació hi ha entre els llocs de treball a la comarca i la població ocupada que resideix al Baix Llobregat?	3
Posem el focus a l'estructura productiva de la indústria comarcal	5
Metadades	7
Recursos	8

A quins sectors treballen els homes i les dones que viuen al Baix Llobregat?

Malgrat representar el 48,2% de la població ocupada resident al Baix Llobregat, les dones suposen el 29,1% de la població ocupada a la indústria. De les 54.448 persones que treballen al sector industrial i que viuen a la comarca només 15.871 són dones, davant dels 38.577 restants que són homes. Aquesta masculinització de la indústria és encara més acusada al Baix Llobregat que a la resta de la demarcació de Barcelona i que al conjunt de l'economia catalana, on les dones representen el 31,6% i el 30,6% de la població industrial respectivament.

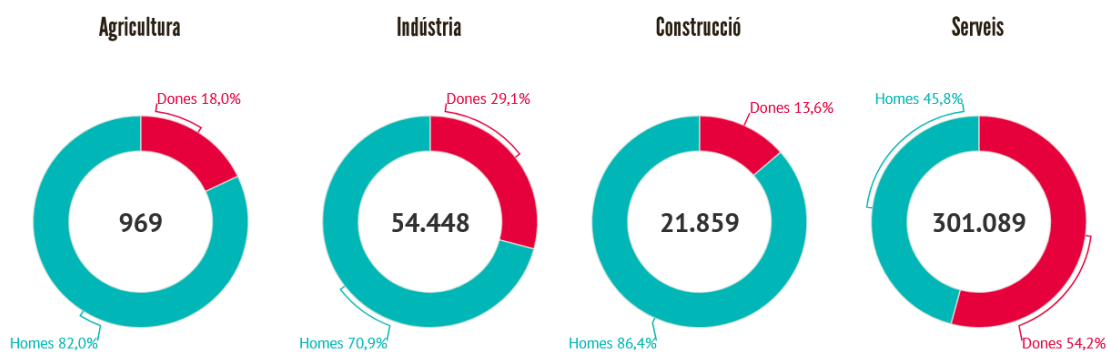
Afiliacions a la indústria segons residència padronal – Baix Llobregat

Font: OCBL a partir de les dades d'Afiliacions a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat. Idescat - març 2022

La infrarepresentació de les dones no és homogènia a tots els sectors, a l'agricultura i a la construcció, el pes de les dones és encara més baix de manera que aquestes només representen el 18,0% i el 13,6% del total de la població ocupada. De fet, és només al sector serveis on les dones tenen un pes majoritari, representant el 54,2% de les persones residents al Baix Llobregat que hi treballen.

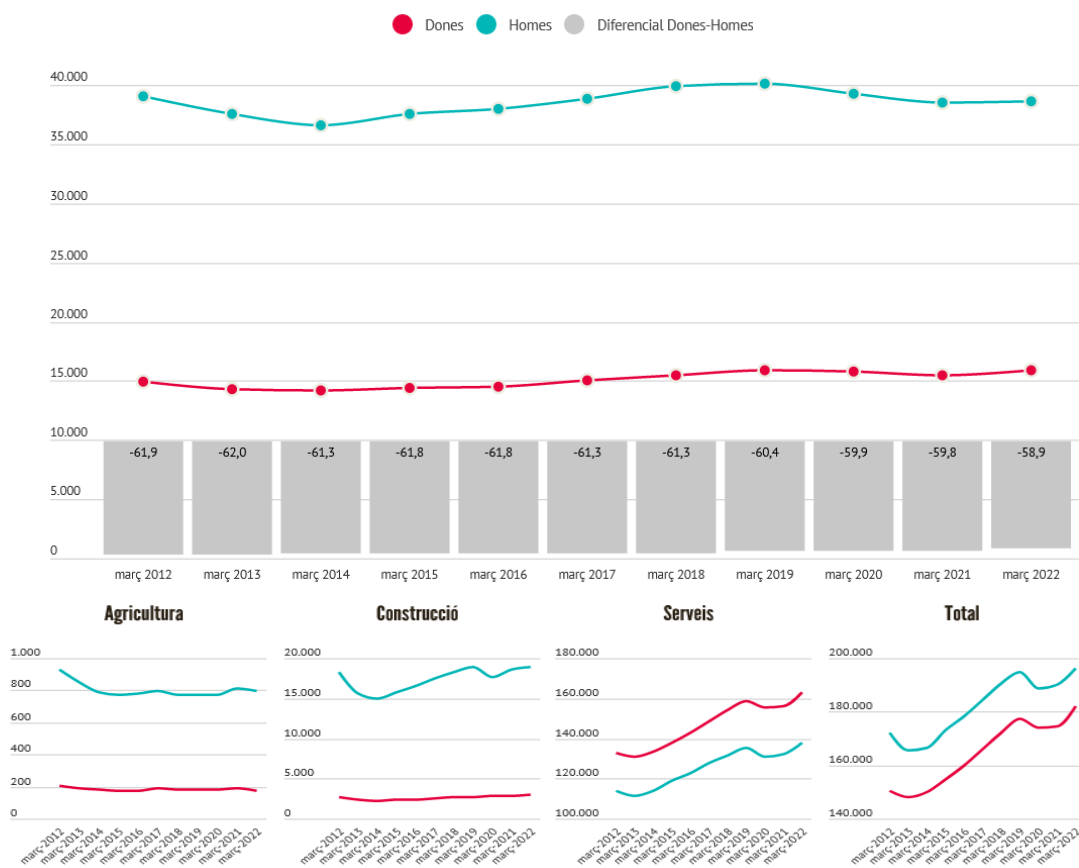
Afiliacions per sexe i sector d'activitat – Baix Llobregat

Font: OCBL a partir de les dades Afiliacions a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat. Idescat - març 2022

Entre el 2012 i el 2022 la població que viu a la comarca i que treballa a la indústria ha crescut entorn a 500 persones, passant de 53.950 a 54.448. Aquest increment, però, s'ha donat exclusivament entre les dones, que han vist com la població femenina a la indústria creixia un 6,6% (+985) davant la davallada de l'ocupació masculina que queia un 1,2% (-487). Aquesta tendència ha fet que en la darrera dècada el pes de les dones treballadores a la indústria hagi passat del 27,6% al 29,1%, un increment d'1,5 punts que queda lluny de l'equiparació.

Evolució de l'afiliació a la indústria per sexe – Baix Llobregat

Font: OCBL a partir de les dades Afiliacions a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat. Idescat.

Quina relació hi ha entre els llocs de treball a la comarca i la població ocupada que resideix al Baix Llobregat?

La relació entre el nombre de llocs de treball ubicats al Baix Llobregat i el nombre de persones ocupades que resideixen a la comarca (però que poden treballar a qualsevol altre lloc) ens dona l'indicador d'autocontenció, és a dir, fins a quin punt el Baix Llobregat depèn, o no, dels mercats laborals d'altres comarques. Amb una explicació molt general d'aquest fenomen tindríem que, si hi hagués més persones ocupades residents a la comarca que llocs de treball al Baix Llobregat, hi hauria un dèficit de llocs de treball i una part de la població ocupada hauria d'anar a altres comarques a treballar.

Desagregant aquest indicador per sexe i sector, s'observa com les dones pateixen menors nivells d'autocontenció que els homes (-19,5% dones i -5,9% homes) i, per tant, és més comú que hagin de sortir de la comarca per accedir a un lloc de feina. Això és majoritàriament degut a l'accentuat dèficit de llocs de treball als serveis que experimenten les dones, el qual es situava a finals del 2021 en -34.820 llocs de treball, un -21,3%. El cas de la construcció és especialment significatiu, en tant que tot i que la comarca necessita atraure a persones per treballar al sector (fins a 3.243), una part de les dones que viuen al Baix Llobregat i que treballen a la construcció no troben el seu encaix al mercat laboral de la comarca.

Pel que fa a la indústria, és destacable com és un dels sectors amb menor dèficit de llocs de treball respecte a la població resident a la comarca que treballa al sector (-7,6%) i com aquest dèficit és inferior entre les dones (-3,3%) que entre els homes (-9,4%).

Afiliacions segons residència padronal i segons ubicació del compte de cotització - Baix Llobregat

Dones				
	Població ocupada resident	Llocs de treball	Diferència	Autocontenció (%)
Primari	176	72	-104	-59,1
Indústria	15.725	15.200	-525	-3,3
Construcció	2.934	2.806	-128	-4,4
Serveis	163.145	128.325	-34.820	-21,3
Total	181.980	146.403	-35.577	-19,5
Homes				
	Població ocupada resident	Llocs de treball	Diferència	Autocontenció (%)
Primari	781	676	-105	-13,4
Indústria	38.903	35.251	-3.652	-9,4
Construcció	18.696	22.067	3.371	18,0
Serveis	137.424	126.344	-11.080	-8,1
Total	195.804	184.338	-11.466	-5,9
Total				
	Població ocupada resident	Llocs de treball	Diferència	Autocontenció (%)
Primari	957	748	-209	-21,8
Indústria	54.628	50.451	-4.177	-7,6
Construcció	21.630	24.873	3.243	15,0
Serveis	300.569	254.669	-45.900	-15,3
Total	377.784	330.741	-47.043	-12,5

Font: Afiliacions a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat i Afiliacions a tots els règims de la Seguretat Social segons ubicació del compte de cotització. Idescat i Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones – Desembre 2021

Si es compara l'evolució entre el 2017 i el 2021 de la població ocupada del Baix Llobregat i dels llocs de treball a la comarca s'observa com els segons han crescut significativament més que els primers. En aquest període els llocs de treball a la comarca van créixer un 10,0%, mentre que la població ocupada resident només es va incrementar un 5,5%. D'aquesta manera s'estaria reduint la dependència de la comarca a d'altres mercats laborals.

És també destacable el fet de que la majoria de llocs de treball creats en aquest període (30.047) han estat ocupats per dones, fet que ha suposat un creixement més accelerat de la població ocupada femenina (6,6%) que de la masculina (4,4%). En total, entre els anys 2017 i 2021 el nombre de persones ocupades que viuen al Baix Llobregat ha crescut en 19.563 (5,5%), fins a situar la xifra total en 377.784 persones. Alhora, la comarca ha creat 30.047 llocs de treball impulsats pel creixement dels serveis i la construcció. Malgrat aquest millor comportament de l'ocupació femenina, les dones continuen tenint menys llocs de treball i menys persones ocupades residents que els homes.

Variació 2017-2021 de les afiliacions segons residència padronal i segons ubicació del compte de cotització - Baix Llobregat

Dones								
	DONES ocupades residents 2017	DONES ocupades residents 2021	Diferència	Var %	DONES llocs de treball 2017	DONES llocs de treball 2021	Diferència	Var %
Primari	187	176	-11	-5,9	73	72	-1	-1,4
Indústria	15.177	15.725	548	3,6	14.337	15.200	863	6,0
Construcció	2.635	2.934	299	11,3	2.418	2.806	388	16,0
Serveis	152.696	163.145	10.449	6,8	113.951	128.325	14.374	12,6
Total	170.695	181.980	11.285	6,6	130.779	146.403	15.624	11,9

Homes								
	HOMES ocupades residents 2017	HOMES ocupades residents 2021	Diferència	Var %	HOMES llocs de treball 2017	HOMES llocs de treball 2021	Diferència	Var %
Primari	782	781	-1	-0,1	686	676	-10	-1,5
Indústria	39.490	38.903	-587	-1,5	35.087	35.251	164	0,5
Construcció	17.525	18.696	1.171	6,7	19.608	22.067	2.459	12,5
Serveis	129.729	137.424	7.695	5,9	114.534	126.344	11.810	10,3
Total	187.526	195.804	8.278	4,4	169.915	184.338	14.423	8,5

Total								
	TOTAL ocupades residents 2017	TOTAL ocupades residents 2021	Diferència	Var %	TOTAL llocs de treball 2017	TOTAL llocs de treball 2021	Diferència	Var %
Primari	969	957	-12	-1,2	759	748	-11	-1,4
Indústria	54.667	54.628	-39	-0,1	49.424	50.451	1.027	2,1
Construcció	20.160	21.630	1.470	7,3	22.026	24.873	2.847	12,9
Serveis	282.425	300.569	18.144	6,4	228.485	254.669	26.184	11,5
Total	358.221	377.784	19.563	5,5	300.694	330.741	30.047	10,0

Font: OCBL a partir de les dades d'afiliacions a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat i Afiliacions a tots els règims de la Seguretat Social segons ubicació del compte de cotització. Idescat i Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones – Desembre 2021

Posem el focus a l'estructura productiva de la indústria comarcal.

Si acostem la mirada als llocs de treball localitzats a les empreses industrials de la comarca, s'observa com la lleu disminució del biaix de gènere entre la població de la comarca que treballa a la indústria s'ha donat gràcies al fet de que les dones han concentrat el 84,0% de la creació de llocs de treball a la indústria entre el 2017 i el 2021. Això és que, dels 1.027 nous llocs de treball industrials creats entre el desembre del 2017 i el desembre del 2021, 863 van ser ocupats per dones, mentre que 164 van ser ocupats per homes. El principal motiu per a que això es donés va ser que dos dels sectors industrials més feminitzats i amb major pes sobre el conjunt de la indústria, la indústria química i la fabricació de productes farmacèutics, han estat dues de les activitats que més han crescut entre el 2017 i el 2021. Els creixements de l'11,9% i del 23,2% dels llocs de treball de cadascun d'aquests sectors han estat molt superiors als del conjunt del sector industrial, que en el mateix període es va situar en el 2,1%.

Per contra, sectors com la **fabricació de productes metàl·lics o de vehicles de motor**, tots ells amb un pes més baix de les dones i amb major presència d'homes, han patit amb més força les crisis dels darrers anys destruint conjuntament 1.019 llocs de treball.

Per la seva banda, la **indústria alimentària**, que comptava amb 6.277 llocs de treball a la comarca, ha destruït un 6,9% (-433) dels seus llocs de treball entre el 2017 i el 2021. Tot i comptar amb una distribució propera a la igualtat entre homes i dones a les seves plantilles (47,3% dels llocs de treball del sector estan ocupats per dones), la destrucció d'ocupació s'ha donat majoritàriament entre els homes amb 329 llocs de treball menys (-9,6%), davant la reducció de 104 llocs de treball femenins (-3,6%). En aquest sentit caldria veure quina ha estat l'evolució del teixit empresarial i quines ocupacions ocupaven majoritàriament els homes i

quines les dones per comprendre els factors que han motivat aquesta dinàmica al sector alimentari de la comarca.

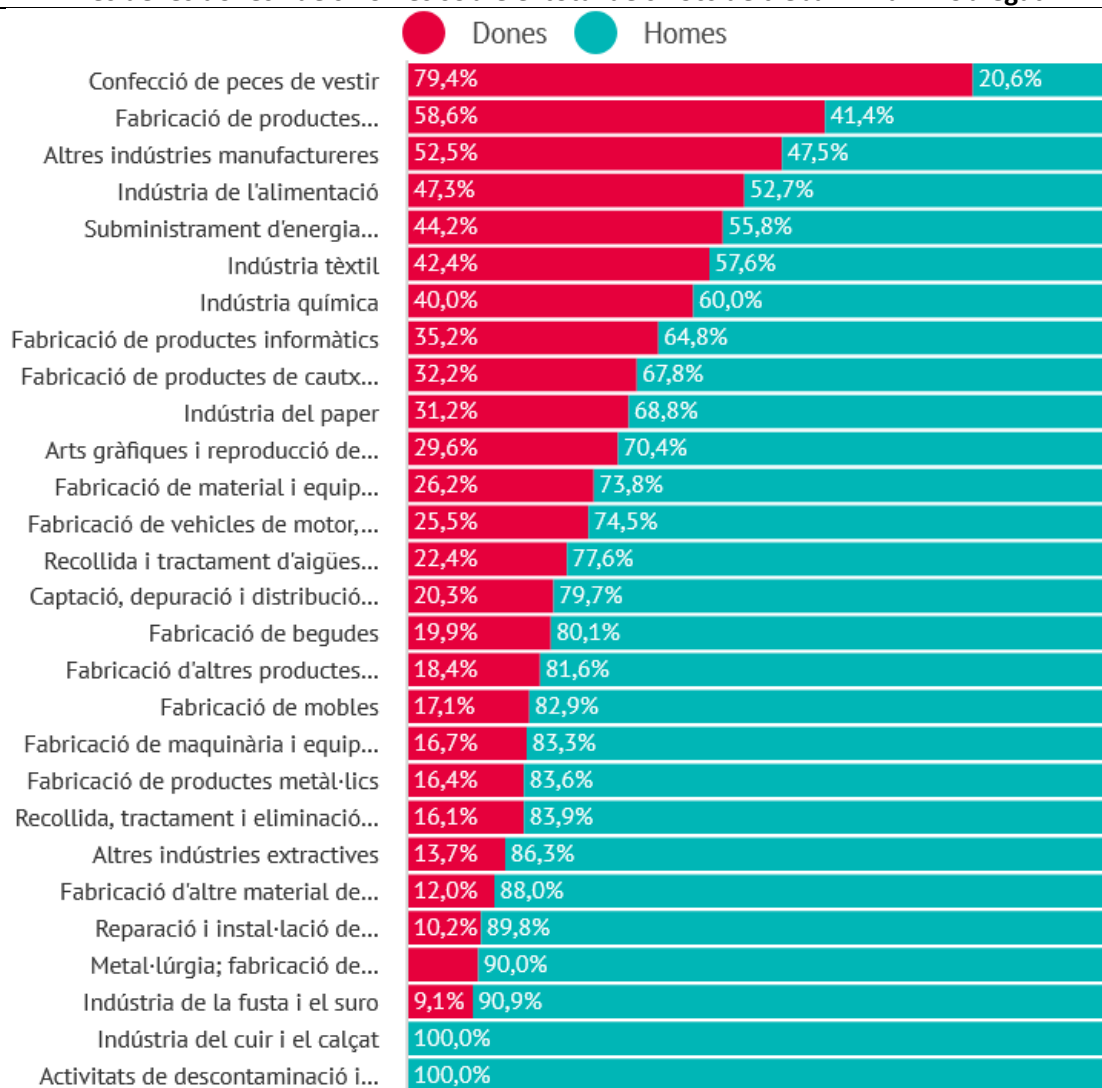
Evolució de l'afiliació segons ubicació del compte de cotització per sexe i activitat econòmica de la indústria – Baix Llobregat

Codi CCAE	CCA	Llocs de treball DONES 2021	Var. abs. 2017-2021	Var. (%) 2017-2022	% s/ total dones ocupades	Feminització (%)
Total		15.200	863	6,0	100,0	30,1
10	Indústries de productes alimentaris	2.762	-104	-3,6	18,2	47,3
21	Fabricació de productes farmacèutics	1.865	351	23,2	12,3	58,6
20	Indústries químiques	1.809	193	11,9	11,9	40,0
25	Fabricació de productes metàl·lics, excepte	1.229	-65	-5,0	8,1	16,4
29	Fabricació de vehicles de motor, remolcs i	1.143	36	3,3	7,5	25,5
18	Arts gràfiques i reproducció de suports	1.045	85	8,9	6,9	29,6
22	Fabricació de productes de cautxú i	855	25	3,0	5,6	32,2
27	Fabricació de materials i equips elèctrics	599	106	21,5	3,9	26,2
32	Indústries manufactureres diverses	589	76	14,8	3,9	52,5
28	Fabricació de maquinària i equips ncaa	585	74	14,5	3,8	16,7
14	Confecció de peces de vestir	554	-62	-10,1	3,6	79,4
13	Indústries tèxtils	330	30	10,0	2,2	42,4
26	Fabricació de productes informàtics,	303	-17	-5,3	2,0	35,2
33	Reparació i instal·lació de maquinària i	285	32	12,6	1,9	10,2
17	Indústries del paper	284	50	21,4	1,9	31,2
11	Fabricació de begudes	251	-81	-24,4	1,7	19,9
23	Fabricació d'altres productes minerals no	180	38	26,8	1,2	18,4
38	Activitats de recollida, tractament i	179	22	14,0	1,2	16,1
31	Fabricació de mobles	111	42	60,9	0,7	17,1
36	Captació, potabilització i distribució d'aigua	77	7	10,0	0,5	20,3
24	Metal·lúrgia; fabricació de productes bàsics	52	-18	-25,7	0,3	10,0
16	Indústria de la fusta i del suro, excepte	45	9	25,0	0,3	9,1
35	Subministrament d'energia elèctrica, gas,	23	23	-	0,2	44,2
37	Recollida i tractament d'aigües residuals	22	17	340,0	0,1	22,4
8	Extracció de minerals no metàl·lics ni	17	10	142,9	0,1	13,7
30	Fabricació d'altres materials de transport	6	-9	-60,0	0,0	12,0
5	Extracció d'antracita, hulla i lignit	-	0	-	0,0	-
9	Activitats de suport a les indústries	-	0	-	0,0	-
15	Indústria del cuir i del calçat	-	-7	-100,0	0,0	0,0

Font: OCBL a partir de les Afiliacions a tots els règims de la Seguretat Social. Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones – Desembre

Per sectors, la feminització del treball és més elevada a les indústries del tèxtil i la confecció, la fabricació de productes químics i farmacèutics i la producció d'aliments, mentre que està clarament infrarepresentada al sector del metall, la fusta, la gestió de residus, etc.

Pes de les dones i dels homes sobre el total dels llocs de treball – Baix Llobregat

Font: OCBL a partir de les Afiliacions a tots els règims de la Seguretat Social. Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones – Desembre 2021

Metodologia

Les **fonts utilitzades** per a la realització d'aquest document han estat l'estadística d'Afiliacions a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat que publica mensualment l'Idescat i les Afiliacions a tots els règims de la Seguretat Social per sexe i CCAE a dos dígit segons ubicació del compte de cotització publicades també mes a mes per l'Institut Nacional de la Seguridad Social (INSS).

Les afiliacions són totes aquelles relacions laborals que generen l'obligació de cotitzar. Una persona afiliada a la Seguretat Social tindrà tantes afiliacions com llocs de treball ocupi, per tant, es pot dir que l'afiliació és l'equivalent al nombre dels llocs de treball. **El recompte de les afiliacions es pot realitzar en base a la localització del compte de cotització o en base al lloc de residència de la persona afiliada.** D'aquesta manera, quan es parla de l'afiliació segons la localització del compte de cotització s'està parlant dels llocs de treball localitzats a un territori, allà on l'empresa registri un compte de cotització, mentre que si es parla de l'afiliació segons la residència padronal de la persona afiliada s'està parlant dels llocs de treball que ocupen les persones residents a un territori, independentment de la localització del lloc de feina.

S'ha optat per emprar les dades d'afiliació en tant que són les úniques que ofereixen informació desagregada pel sexe de la persona afiliada i pel sector en el que treballa. Tanmateix, **les dades presenten algunes limitacions**. Tant la informació provinent de l'Idescat com la de l'INSS es troba limitada pel secret estadístic, això és, que no es publica la informació d'una variable quan aquesta presenta menys de cinc casos. En aquestes ocasions s'ha decidit substituir els valors no publicats per 0, fent que les dades es trobin esbiaixades a la baixa.

Pel que fa als **períodes triats** a l'hora de calcular l'evolució de l'afiliació, s'ha optat per analitzar els períodes més llargs possibles amb les dades més actualitzades. Així doncs, malgrat disposar de dades d'afiliació segons residència padronal del mes de maig del 2022 (Idescat), la inexistència de dades dels mesos de maig d'anys anteriors al 2020 ha fet que es decidís emprar les dades del mes de març, pel qual es disposa d'informació per tot el període 2012-2022. En el cas de l'afiliació segons localització del compte de cotització (INSS), les dades disponibles comprenen els mesos de gener a maig del 2022 i els mesos de desembre dels anys que van del 2017 al 2021. És per aquest motiu que s'ha decidit analitzar la variació de l'afiliació dels mesos de desembre, fent així possible la comparació amb anys anteriors.

Recursos

Articles del monogràfic dones al sector industrial de la Fàbrica digital:

[De 1786 a 2022: la bretxa de gènere en el sector industrial encara perviu](#) Guillem Pujol.
7 de juny de 2022.

[Experiències femenines en primera persona a l'entorn de la indústria.](#) Sara Aminiyán. 7
de juny de 2022.

[Una indústria amb poques dones.](#) Ana Basanta. 8 de juny de 2022.

Amb la col·laboració de:

La versió digital de l'informe es troba a

<https://www.elbaixllobregat.cat/observatori>

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>